

Bodemrisicokaart uitgebreid met archeologie en explosieven

Vorig jaar lanceerde advies- en ingenieursbureau MWH, nu onderdeel van Stantec, de MWH Bodemrisicokaart, die in één oogopslag bodemkwaliteitsgegevens in heel Nederland inzichtelijk maakt. Onlangs is deze digitale kaart uitgebreid met informatie over archeologie en niet gesprongen explosieven. Rik de Visser van MWH licht de voordelen en uitbreiding van de kaart toe.

Rik de Visser van MWH

we geen informatie over hebben, maar niet alle informatie is geheel compleet. Nu is van ongeveer 70% van alle graaflocaties direct te zien wat de bodemkwaliteit is. Bij de overige 30% is het nodig dat er een deskundige aanvullend onderzoek doet. De kaart groeit door het toevoegen van steeds nieuwe informatie. Dat doen we zelf, maar gebeurt ook door andere partijen. Wij krijgen heel veel gegevens uit databases van de bevoegde autoriteiten en we kunnen steeds grotere delen van databases gebruiken, omdat we telkens meer leren. Zo wordt het ook een slimmere kaart."

Wie zijn de gebruikers van de MWH Bodemrisicokaart? Aan de ene kant heb je de netbeheerders, de bedrijven die werken met data, telecom, energie, drinkwater. Aan de andere kant heb je de aannemers die voor hen werken. Daarnaast zien we ook gemeenten die veel graven als klanten. Gemeenten hebben dezelfde gegevens over veiligheidsrisico's nodig. Denk maar aan lantaarnpalen die in gemeenten vervangen moeten worden. Zij hebben de database en wij kunnen hun data vertalen naar bruikbare antwoorden. Door de complexe geschiedenis over bodeminformatie beschikken veel gemeenten bovendien niet zelf over alle data binnen de gemeente. Ook provincies en andere partijen hebben dergelijke gegevens.

Wat heeft deze kaart gebruikers te bieden? Zij kunnen voor 70%

van de gebieden op de kaart qua bodemkwaliteit in een vroeg stadium al heel veel informatie verkrijgen zonder veel kosten. En je hoeft daardoor geen bodemexpert te zijn. Hetzelfde geldt voor aannemers die voor storingswerk worden ingeschakeld. Zij zien heel snel wat de situatie is en zijn direct geholpen, terwijl ze vroeger maar moesten zien hoe ze aan hun informatie kwamen. Een ander voordeel is dat het proces van bodemonderzoek geïntegreerd is in het gebruik van de kaart. Voor de 30% op de kaart waarvan niet alles bekend is, kun je met een druk op de knop aangeven 'hier wil ik onderzoek laten doen'. Dat gebeurt dan snel en goedkoop.

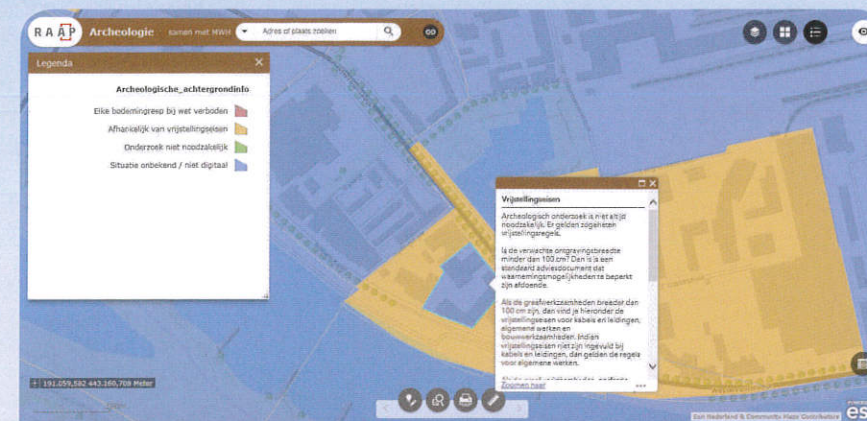
Waarom is de kaart uitgebreid met informatie over archeologie en explosieven? De vraag daarnaar kwam van klanten. Voor hen werd het ontwerpproces verstoord doordat ze geen toegang tot die gegevens hadden. Er is duidelijk overeenkomst tussen de drie werkvelden bodemkwaliteit, archeologie en explosieven. Niet alleen de aanwezigheid van bodemverontreiniging, maar ook archeologische vondsten en explosieven kunnen het graafwerk ontregelen. Qua risico's op verstoring is het vrijwel hetzelfde. Als je in een vroeg stadium ziet dat er een archeologische onderzoekplicht geldt, dan heb je er alle tijd voor om het in te plannen.

Hoe zit de informatie over archeologie en explosieven in de kaart? Het zijn kaartlagen die je apart kunt raadplegen. Wil je je helemaal maximaal voorbereiden dan kun je alle drie de kaartlagen bekijken. In die zin is het modulair. De manier waarop kosten worden berekend, varieert van de afspraken met de klant. Met de een is de afspraak dat ze per kaartraadpleging betalen. Met andere partijen hebben we raamcontracten waardoor ze enkele jaren van onze diensten gebruik kunnen maken. Daar zitten weer allerlei variaties tussenin.

Vanwaar de keuze voor RAAP en T&A Survey om input te leveren over archeologie en explosieven? MWH is al jaren actief in dit werkveld en wij komen elkaar tegen in dezelfde netwerken. We willen onze producten graag samen met de beste en meest betrouwbare en toonaangevende bedrijven neerzetten, vandaar.

Worden de nieuwe opties archeologie en explosieven al gebruikt? We zitten nu nog in een pilot-fase waarin we met een aantal vaste klanten bekijken wat voor hen te gebruiken is, wat voor soort advies handig is. De landelijke kaart voor de aanwezigheid van niet gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog is al beschikbaar, die voor archeologie is voor enkele regio's al gevuld, maar nog niet landelijk. Het kan zijn dat er in bepaalde regio's een vraag is naar nader archeologisch onderzoek, dan is dat vrij snel te regelen.

Hoe gaat het raadplegen van de kaart praktisch in zijn werk? Daarvoor heb je geautoriseerde toegang nodig. Zoeken gaat heel eenvoudig door een postcode of coördinaten in te vullen. Vervolgens zie je een kaart met enkele knoppen. Daarmee kun je aangeven of je de bodemkwaliteit wilt weten, een rapport wilt hebben of nader onderzoek wilt laten doen. Een instructie hoort er trouwens bij want de meeste van onze gebruikers zijn geen bodemkundigen en de kaart is een eenvoudige weergave van complexe materie. Het is belangrijk om de juiste conclusies te trekken, vandaar de uitleg over wat een en ander betekent.

De archeologische kaartlaag

Gemeenten maken zelf de afweging waar en wanneer een archeologisch onderzoek verplicht is, en leggen dit vast in hun bestemmingsplannen. Sommige gebieden zijn volledig vrijgesteld, voor andere gelden vrijstellingsgrenzen voor de diepte en de omvang van de bodemingreep. Wil je in de bodem aan de slag, dan is het handig om al vroeg in de planvorming te weten of er een archeologische onderzoeksplicht geldt. Zo'n archeologisch onderzoek is dan immers nog goed in te plannen en ook kan er in de budgetten rekening mee worden gehouden. De archeologische kaartlaag die Mijke Peeters en Evert Boshoven, beiden projectleider bij RAAP, met MWH ontwikkelden, geeft direct inzicht in de archeologische regels die voor een bepaald gebied gelden. Dat is zowel voor de voortgang van het project, als voor de archeologie positief.

Meer info: www.bodemrisicokaart.nl

Projectleiders RAAP

Mijke Peeters | T 0495-513555 | E.m.peeters@raap.nl

Evert Boshoven | T 0575-567876 | E.e.boshoven@raap.nl

Archeologische monumentenzorg langs de grote rivieren

Tussen 2000-2015 is gestaag gewerkt aan het vergroten van de waterveiligheid in het Nederlandse rivierengebied. Met het Rijkswaterstaat-programma Ruimte voor de Rivier is ruim 12.000 hectare aan rivierverruimende maatregelen uitgevoerd. Een reëel risico daarbij was dat er zowel boven als onder de grond cultureel erfgoed zou moeten wijken. Van al het archeologisch vooronderzoek van de Rijntakken, dat vanwege van deze werkzaamheden is uitgevoerd, zijn de resultaten nu gebundeld in een digitale publicatie.

De onderzoeksresultaten uit meer dan 250 rapporten zijn onder de loep genomen. Daaruit blijkt dat er in de uiterwaarden van de Rijntakken (Rijn, Waal, IJssel) vooral archeologische resten uit de middeleeuwen en de nieuwe tijd te vinden zijn. Er zijn in de uiterwaarden veel type vindplaatsen onderzocht waar tot dan toe nog maar weinig archeologisch onderzoek naar was gedaan, bijvoorbeeld historische dijken, kribben en steenfabrieken. Tot de topvondsten van het Ruimte voor de Rivieren programma behoren een goed bewaard gebleven Koggeschip bij Kampen, een laatmiddeleeuws kasteel in Lent en een groot

kampement uit het Mesolithicum in het Reevediep. De overzichtspublicatie is geschreven door Nico Willemse, senior projectleider bij RAAP, en kwam tot stand in samenwerking van het Programmabureau Ruimte voor de Rivier van Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Samen met de inhoudelijke begeleiders stelde Willemse ook aanbevelingen op voor toekomstige vergelijkbare projecten.

De digitale publicatie is te vinden op de websites van de RCE, Ruimte voor de Rivier en RAAP:

bit.ly/2gXKN02

Projectleider Nico Willemse

T 0575-567876 | E.n.willemse@raap.nl